

СТАНОВИЩЕ

От доц. Даниела Константинова Драганова, д.у.з.г
Катедра Здравни грижи, Факултет Обществено здраве и здравни
грижи, Русенски университет „Ангел Кънчев“
Член на Научното жури, съгласно Заповед на Ректора на
Медицински университет Варна.

За Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор“ по научна специалност „Управление на
здравните грижи“

Със Заповед № Р-109-231 от 24.07.2019 г. на Ректора на
Медицински университет - Варна съм определена да дам становище
относно дисертационния труд на тема: МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА В
ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИ НА ДЕЦА С ПСИХИЧНИ ОТКЛОНЕНИЯ
ОТ 10 ДО 14 ГОДИНИ за присъждане на ОНС „Доктор“ на Радостина
Иванова Жечева - асистент във филиал Шумен на Медицински
университет Варна, докторант в самостоятелна форма на обучение в
докторска програма по „Управление на здравните грижи“ с научен
ръководител проф. Соня Тончева, д.оз.н.

Представени са всички необходими документи, предвидени в Закона
за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към
него и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински
университет - Варна.

Биографични данни и кариерно развитие на докторантката

Докторантката Радостина Иванова Жечева е родена на 19.01.1974 г. в
гр. Шумен. През 1999 г. е завършила МУ Варна – медицински колеж
Шумен, специалност Медицинска сестра, 2005 г. в ШУ „Еп. К.
Преславски“ придобива специалност Логопедия, степен бакалавър, а от
2008 г. е магистър по Управление на здравните грижи от МУ Варна.
Преминала е успешно и специализация с придобита специалност Семейна
медицинска сестра.

Трудовият ѝ път преминава в Община Шумен, Дирекция Социални
дейности и здравеопазване като медицинска сестра от 2000 до 2016 година,
когато заема академична длъжност асистент в катедра Здравни грижи,

филиал Шумен на МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ Варна. Успешно води упражнения по основни и специализиращи дисциплини на специалност медицинска сестра. През 2010 г. е наградена със сребърна значка от БАПЗГ - медицинска сестра на годината.

Придобитата специализация и натрупаният опит при работата ѝ с деца и родители поражда интерес към една от нишите в здравните грижи в България, а именно **интегрирани грижи за деца от 10 – 14 години с психични разстройства и отсъствието на медицинска сестра в мултидисциплинарния екип и я провокират да проучи проблема.**

Характеристика и актуалност на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 188 страници и е структуриран в пет основни глави - литературен обзор отразяващ актуалността на проблема; методология и организация на научното проучване; резултати от собствени проучвания и обсъждане; роля на медицинската сестра в съвременната здравна система за подобряване на психичното здраве на децата и подкрепата на семействата, в които се отглеждат; изводи, препоръки и предложения.

Резултатите са онагледени с 48 фигури и 29 таблици. Авторефератът е съдържателно структуриран по главите на дисертацията. Библиографският списък включва 165 литературни източника, от които 132 са на кирилица, 14 на латиница и 19 интернет източника. Приложени са 3 анкетни карти, 1 въпросник и етапите на планиране на сестрински грижи в сестринския отдел.

За доказване на двете работни хипотези е поставена ясна цел и са формулирани осем задачи за постигането ѝ. Проучването обхваща достатъчно по обем /350/ респонденти, за да се постигне статистическа значимост на резултатите, разпределени в четири групи:

- Медицински сестри, работещи в психиатрични болници и клиники за деца (общо 100) ;
- Медицински сестри, работещи в училищен здравен кабинет (общо 100);
- Родители на деца с психични отклонения от 10 до 14 години (общо 100);
- Експерти, хабилитирани и нехабилитирани преподаватели (с базово медицинско образование „ Медицинска сестра“, преподаващи Сестрински грижи в психиатрията), лекари, главни медицински сестри, старши медицински сестри в детски психиатрични клиники (общо 50).

Проучването се провежда в четири различни града в България.

Във връзка с дисертационния труд са представени четири статии в съавторство и самостоятелно.

Актуалност

Европейският съюз определи психичните проблеми като повод за нарастващо безпокойство. Проучвания на СЗО показват, че при около 30% от първоначалните контакти със здравната мрежа става въпрос за някакво психично страдание. Психичните заболявания в детска възраст могат да бъдат много трудни за диагностициране. Обикновено родителите са първите, които забелязват промените в поведението на детето и първите алармиращи симптоми при психични заболявания. Ас. Радостина Жечева разглежда и търси решение на актуален за България проблем, засягащ притесненията относно стигмата, свързана с тези заболявания, употребата на медикаменти и трудностите на лечението, което кара много родители да търсят помощ късно.

Психично болните в България са в силно угнетена и negliжирана позиция в сравнение с останалите граждани. Необходими са решителни стъпки за реинтеграцията им, социалното им включване, както и цялостна реформа на системата. Всяко второ семейство с психично болно дете признава, че среща трудности с достъпа до лечението му.

Резултати от проучването

Дисертационният труд засяга съвременен медико-социален проблем и необходимостта от подкрепа на родители на деца от 10 до 14 годишна възраст с психични отклонения. Направен е анализ на готовността за работа с деца с психични отклонения на медицинските сестри от училищен здравен кабинет и психиатрични клиники. Актуален и иновативен подход е използван в края на анкетата – чрез решаване на казус да се изследва реална оценка на възможностите за справяне със ситуация, а не само да се разчита на самооценката им.

Анализът на свободно изразеното мнение от медицинските сестри от УЗК показва липса на единен подход при откриване на дете с психично отклонение. Медицинските сестри са изхождали от натрупаният си професионален опит за да подходят към съответния случай.

След обработка на резултатите, ас. Радостина Жечева обосновава изводи, които са в основата на необходимостта от сестрински отдел в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование.

Медицинските сестри от психиатричните клиники (88%) и училищен здравен кабинет (76%) са посочили, че родителите на деца с психични отклонения се нуждаят от обучение; (80%) смятат, че родителите биха приели обучение, което може да предостави медицинска сестра; според мнението им (92%) доброто взаимоотношение с родителите оказва влияние върху удовлетвореността им от здравното и социалното обслужване.

Родителите, като насока за обучение на семействата на деца с психични отклонения, са посочили „Придобиване на умения за самостоятелност“ (57%). Проучването доказва необходимостта от обучение на родителите на деца с психични отклонения (94%).

Експертите почти еднозначно и много убедително считат, че медицинските сестри които работят в областта на психиатричните грижи имат нужда от обучение (80%).

Предложеният от ас. Жечева алгоритъм за работа на медицинската сестра в сестрински отдел в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование е иновативен подход за решаване на част от проблемите на родителите на деца от 10 до 14 години с психични отклонения и ще допринесе за подобряване качеството на медицинските психиатрични грижи.

Приноси и предложения

На базата на задълбочен анализ на проблема, в дисертационния си труд ас. Радостина Жечева прави много уместни и ясно формулирани **препоръки и предложения** към *Министерството на здравеопазването* за увеличаване броя на специализантите по специалност „Психиатрична сестра“; *МОН* за разкриване на сестрински отдел в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование; *Болничен и извън болничен мениджмънт* за включване в длъжностната характеристика на медицинските сестри изготвяне на индивидуален план за сестрински грижи, което ще създаде възможност за водене на случай и включване на медицинската сестра в мултидисциплинарните екипи; *БАПЗГ* за дефиниране ролята на психиатричната сестра и включването ѝ в стандарт по психиатрия; *Университетите* обучаващи медицински сестри за включването в практическото обучение иновативни за България подходи – план за грижи, управление на психиатричен случай и сестринска диагноза.

Приносите са формулирани в две групи - с **теоретико приложен характер** – анализират и доказват дейностите на медицинските сестри в подкрепа на родителите на деца с психични отклонения и с **практико - приложен характер** – дефинирани дейности, алгоритъм и длъжностна характеристика за дейностите на медицинската сестра в сестрински отдел на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование.

Заклучение

Представеният от Радостина Иванова Жечева дисертационен труд на тема **МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА В ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИ НА ДЕЦА С ПСИХИЧНИ ОТКЛОНЕНИЯ ОТ 10 ДО 14 ГОДИНИ** се отличава с оригиналност и

актуалност, което доказва добрите възможности на докторанта за научно изследователска работа. Получените данни са обработени статистически в съответствие с поставените задачи. Изводите и приносите съответстват на получените резултати.

Представената научна продукция също показва научния интерес на докторанта към децата с психични отклонения, която в България става все по-актуална.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за развитие на академичния състав в МУ Варна, поради което убедено давам положително становище и предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Радостина Иванова Жечева по научна специалност „Управление на здравните грижи“.

10.08.2019 г.

Доц. Даниела Константинова Драганова д.у.з.г.